

האם עולים דוברי שפה דומיננטית שעלו בגיל מבוגר זקוקים להעצמה?

מאירה בלושטיין

המחקר בוחן את הקשיים הסוציולינגוויסטיים של עולים מבוגרים דוברי אנגלית מצפון אמריקה הנמצאים בישראל, בסביבתם החדשה. קשיים אלה כוללים את ההתאמה החברתית שלהם בארץ חדשה לאחר הפרישה והקשיים שלהם בשימוש בעברית בחיי היום יום. קיים מחסור במידע על הקבוצה הזאת מאחר שחוקרים נוטים ללמוד את החוויות של עולים צעירים ובוחנים אך מעט את חוויתם הייחודית של בני גיל הזהב. המחקר התנהל בשני שלבים - שאלונים וראיונות. השאלון שבדק את יכולתם וקשייהם בשימוש בשפה חולק לשלושים ושלושה עולים בגילים 60 עד 87. עשרה עולים אחרים רואיינו על מנת להתייחס לחוויותיהם ברכישת עברית.

מטרות המחקר הן: (א) לקבוע האם קשה יותר לעולים מבוגרים ותיקים מצפון אמריקה לרכוש עברית מאשר למבוגרים צעירים יותר מאותו הרקע; (ב) לבחון את היחס בין אורך השחייה בארץ למיומנות של העולה לדבר עברית; (ג) להעריך את היחס שלהם כלפי היבטים שונים של לימוד העברית והיכולת שלהם לרכוש את השפה.

התוצאות הראו באופן מובהק שקשה יותר לעולים הצפון-אמריקאיים המבוגרים יותר ללמוד עברית מאשר לצעירים שביניהם. נמצאו הבדלים משמעותיים בעברית המדוברת בין עולים המתגוררים בישראל במשך 16 שנים לבין אלה שחיים בישראל פחות מ-16 שנים. תוצאות אלו מצביעות על החשיבות של אורך זמן המגורים להשגת השפה העברית. המשתתפים במחקר זה התקשו בלמידת עברית וברכישתה בשלב זה של חייהם בשל שפע סיבות, בעיקר אלה הקשורות להתמודדות עם מגבלות גופניות ונפשיות.

מחקר זה מוסיף ממד חדש למחקר על מהגרים, והוא המצב הספציפי של עולים מבוגרים. בנוסף, המחקר מצביע על הצורך לעזור לעולים מבוגרים דוברי אנגלית כשהם מנסים לנווט בחיי היומיום שלהם תוך שימוש בשפה אחרת מאנגלית.